



РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

МИНИСТЕРСТВО НА ОКОЛНАТА СРЕДА И ВОДИТЕ

Изм. № 48-00-714/А.А.О..2020г.

Вх. № КОС-006-01-10/
13.10.2020г.

ДО
Г-ЖА ИВЕЛИНА ВАСИЛЕВА,
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА КОМИСИЯТА
ПО ОКОЛНА СРЕДА И ВОДИТЕ
В 44-ТО ПАРОДНО СЪБРАНИЕ

На Ваш Изх. № КОС-053-11-19/09.10.2020г.

Относно: *Искане на коментари по становище от Асоциация на парковете в България по ЗИД на ЗОПОЕЦ, внесено в Комисията по околна среда и води Вх. № КОС-006-01-10/02.10.2020г.*

УВАЖАЕМА ГОСПОЖО ВАСИЛЕВА,

Във връзка с горното искане и съобразно компетенциите си, Ви представяме следното становище:

1. По изложените констатации в първа част на цитираното по-горе становище на Асоциация на парковете отпоспо законопроекта за изменение и допълнение на Закона за отговорността за предотвратяване и отстраняване на екологични щети (ЗИД на ЗОПОЕЦ) считаме, че са необосновани, предвид следните мотиви:

1. Относно констатациите, тире първо, че

1.1 „има недостатъчен брой процедури по ЗОПОЕЦ, свързани с отстраняване на причинени екологични щети...Това показва, че основния принцип на закона „замърсителят плаща“ реално не е изпълнена;

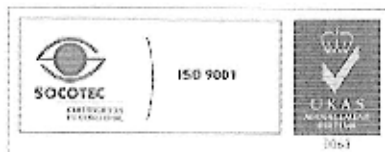
Считаме констатацията за несъответстваща на разбирането на прилагането на ЗОПОЕЦ, съгласно което ограничения брой на процедурите по ЗОПОЕЦ е показател/индикатор за спазване от операторите на законодателството по околна среда, в частност изброеното в приложение 1 на ЗОПОЕЦ.

Според наличната информация в Министерството на околната среда и водите (МОСВ):

1. От влизането в сила на ЗОПОЕЦ до днес на територията на Република България не са издавани заповеди за отстраняване на екологични щети по смисъла на ЗОПОЕЦ.

2. За посочения период са регистрирани случаи на непосредствена заплаха за възникване на екологични щети, издадени/изпълнени са заповеди на основание ЗОПОЕЦ/в т.ч. в процедура по издаване, както следва:

През 2009г. РИОСВ - Пловдив информира за регистрирани 5 бр. случая. Издадени са от РИОСВ - Пловдив 5 бр. заповеди за предприемане на превантивни мерки, свързани с прекратяване изпускането на отпадъчни води във воден обект; с преустановяване добива на



София, 1000, бул. „Кн. Мария Луиза“ 22

Тел: +359(2) 940 6149, Факс:+359(2) 986 25 33



строителни материали (подземни богатства) в границите на две защитени зони; прекратяване на нарушаването на качеството на атмосферния въздух и устойчиво развитие на района. БДУВ "Източнобеломорски район" (БДУВ ИБР) - гр. Пловдив информира за наличие на 4 бр. случая. Издадени са 4 бр. заповеди за предприемане на превантивни мерки. Превантивните мерки в заповедта, издадена на "Йоптех" ООД - София, са свързани с осигуряване на необходимото електрозахранване на помпите, осигуряване на отвеждането на водите от езерото за набогатени разтвори към котловина на рудник, с цел, недопускане на преливането им и замърсяването на р. Луда Яна. Поради неизпълнението от оператора на задълженията по ЗОПОЕЩ, министърът на околната среда и водите издава заповед за определяне Областния управител на Област Пазарджик за отговорен за изпълнение на превантивните мерки, съобразно заповедта на директора на БДУВ ИБР - гр. Пловдив. Заповедта е изпълнена.

През 2010г. на територията на РИОСВ - Стара Загора е регистриран 1 бр. случай. Издадена е 1 бр. заповед за предприемане на превантивни мерки с оглед, осигуряване на отвеждането на ацетонцианхидриин от резервоар на „Агробιοхим“ АД (п) и обезвреждането му. Поради неизпълнение на заповедта на РИОСВ - Стара Загора от оператора, министърът на околната среда и водите определя със заповед Областния управител на Област Стара Загора за изпълнение на превантивни мерки. Изпълнението на заповедта успешно приключва през м. май 2011г.

През 2012г. на територията на РИОСВ - Благоевград е регистриран 1 бр. на производствена площадка, цех за прецизно леење на „Струма-С“ АД, гр. Сандански. Издадена е заповед за превантивните мерки, с оглед да се осигури събирането, транспортирането, физикохимичното третиране и последващо обезвреждане на циановодород, цианиди и други опасни вещества. Поради неизпълнение на заповедта от оператора, министърът на околната среда и водите определя със заповед Областния управител на Област Благоевград за изпълнение на превантивни мерки, на основание на ЗОПОЕЩ. Заповедта е изпълнена.

Също така, през 2012г. е регистриран 1 бр. случай на територията на РИОСВ - Варна с отговорен оператор „Полимери“ АД - Девня (п), предвид съхранение на опасни химични вещества в аварирал резервоар и неизпълнение на условия от Комплексно разрешително №72/2005г., издадено на дружеството. Директорът на РИОСВ - Варна издаде заповед за прилагане на превантивни мерки от „Полимери“ АД (п). Не са предприети действия от оператора по изпълнение на заповедта. Предвид това, министърът на околната среда и водите определя със заповед Областния управител на Област - Варна за отговорен за изпълнението на превантивните мерки, постановени със заповедта на РИОСВ - Варна.

В изпълнение на заповедта на министъра на околната среда и водите, Областният управител на област Варна предприема следните действия:

По реда на Закона за обществените поръчки (ЗОП) сключва договор за изготвянето на проект на технически спецификации и финансов разчет. Чрез открита процедура по ЗОП възлага с договор на изпълнител натоварването, транспортирането и предаването за оползотворяване/обезвреждане на 2640 т опасен отпадък. *С цел, осигуряване на средства за изпълнението на посочения договор е прието Постановление на Министерски съвет (МС), с което са одобрени допълнителни разходи по бюджета на МС за 2017г. и 14 402 000,00 лв. са разпределени за разплащане на разходи за дейности от Областния управител на Област Варна.*

Съгласно ЗОПОЕЩ разходите по прилагане на превантивни мерки по ЗОПОЕЩ са публични и се събират заедно с лихвите и разходите по събирането им от Националната агенция за приходите (НАП) по реда на Данъчно-осигурителния процесуален кодекс (ДОПК). На основание представени в МОСВ разходно-оправдателни документи, направени за изпълнение на превантивни мерки по ЗОПОЕЩ, министърът на околната среда и водите издава Акт за установяване на публично държавно вземане (АУПДВ) №1/2020г. по ЗОПОЕЩ за възстановяване на разходи, направени от Областния управител на Област

Варна, в общ размер 14 416 128,00 лв. На основание ДОПК, МОСВ предоставя екземпляр от акта на ИАП в 7-дневен срок от връчването му.

Норади установено след изпълнението на договора наличие на остатъчно количество от опасния отпадък, Областният управител провежда процедури по реда на ЗОП и сключва още два последващи договора. С *Постановление № 164 от 28.06.2019г. на МС са одобрени допълнителни средства по бюджета на областна администрация Варна за 2019г. в размер на 2 299 000,00лв.* Зам.-министърът на околната среда и водите издава АУПДВ № 2/2020г. по ЗОП/ОЕЩ за възстановяване на разходи, направени от Областния управител на Област Варна на основание представени разходно-оправдателни средства за изпълнен втори договор в общ размер 1 453 294,18 лв. *Екземпляр от акта е представен на ИАП в 7-дневен срок от връчването му.* Понастоящем, МОСВ инициира откриване на административно производство по издаване на трети АУПДВ (на основание представени разходно-оправдателни документи за изпълнен трети/последен по случая от Областния управител на Област Варна).

МОСВ своевременно предприема по компетентност всички предвидени в закона действия, както и в допълнение, оказва съдействие на Областния управител на Област Варна с указания и разяснения по прилагането на закона. Чрез спазване на механизма за предотвратяване и отстраняване на екологични щети, основан на принципа „замърсителят плаща“, бе уредена отговорността за предотвратяване на екологични щети.

През 2014г. е регистриран 1 бр. случай на територията на БД ИБР - Пловдив, вследствие на аварирало помпено оборудване от дейността на „Еко Медет“ ЕООД на обект към находище и изтичане на разтвори от водоем за богати разтвори в р. *Иуда Яна*. Директорът на БДУВ ИБР - Пловдив издава заповед за превантивни мерки. По данни на БДУВ ИБР - Пловдив, спешните мерки с установен срок са изпълнени. Резултатите от превантивните мерки със срок – постоянен се наблюдавани от контролния орган.

През 2017г. е регистриран 1 бр. случай на територията на РИОСВ - Пловдив. Получен е сигнал, свързан с възникнал пожар, вследствие запалване на пластмасови отпадъци, в стопанисван склад от „Мишовски“ ЕООД. Създадени са условия за неорганизирано изпускане на токсични вещества в атмосферния въздух. Случаят е категоризиран от компетентния орган като непосредствена заплаха за възникване на екологични щети.

Към настоящия момент се провеждат 2 бр. процедури в съответствие с изискванията на ЗОП/ОЕЩ относно:

- аварийна ситуация с пробива на дигата на Сгуроотвал „7-ми септември“ на „Топлофикация Перник“ АД – гр. Перник;
- констатирано замърсяване на река Марица на 25.01.2020г. (предприети са действия по реда на чл. 34 от ЗОП/ОЕЩ - когато операторът е неизвестен и при фактическа сложност за определяне на оздравителни мерки и/или необходимост от допълнителни анализи).

Посочените по-горе случаи на непосредствена заплаха за възникване на екологични щети са представени в документи на МОСВ, в т.ч.: Първи доклад по прилагането на Директива 2004/35/ЕО, отчети за изпълнение на програмния бюджет на МОСВ и пр., публично достъпни на Интернет страницата на МОСВ.

1.2. „Съгласно публичния регистър на МОСВ по закона е видно, че от влизането в сила на закона до момента няма процедура за причинени щети.

С Наредба за публичния регистър на операторите, които извършват дейности по приложение №1 към чл.3, т.1 от Закона за отговорността за предотвратяване и отстраняване на екологични щети (Наредба), обн. ДВ, бр. 109/2008 г., изм. и доп., бр. 55/2017г., се определя съдържанието на публичния регистър по чл. 15 от ЗОП/ОЕЩ, както и редът за предоставяне на информация за създаването и поддържането му.

Регистърът по чл.15 от ЗОП/ОЕЩ съдържа информация за наименования на оператора, дейност/дейности по приложение № 1, извършвани от оператора, кратко описание на всяка дейност и пр., а не съдържа информация за процедури за причинени екологични

щети. Информирването на обществеността с публичната информация, вписана в регистъра по ЗОПОЕЦ, е свързана с дейността на операторите, извършващи стопанска дейност от приложното поле на закона и няма отношение към публикуване на информация за процедури по ЗОПОЕЦ, свързани с отстраняване на непосредствена заплаха за екологични щети и на екологични щети.

На основание гореспоменатото, считаме, че направеният извод от подателя, че *основният принцип на закона „замърсителят плаща“ реално не е изпълнен, е неоснователен.*

2. **Относно констатациите, тире второ,** че има липса на процедури по ЗОПОЕЦ, свързани с щети върху защитени видове и природни местообитания.... като това се дължи на липсата на данни за базисно състояние, считаме, че изложението е лишено от основание, поради следните мотиви:

Съгласно чл.11, ал.1, т.1 от ЗОПОЕЦ, *Изпълнителният директор на Изпълнителната агенция по околна среда (ИАОС) създава и поддържа бази данни на национално ниво за: състоянието на защитените видове и природните местообитания; екологичното, химичното и/или количественото състояние, и/или екологичния потенциал на водните тела; състоянието на почвите.* В Приложение №1 на Методика за класифициране на случаи по Закона за отговорността за предотвратяване и отстраняване на екологични щети (ЗОПОЕЦ) и за определяне/остойностяване на превантивни/оздравителни мерки по закона и подзаконовата нормативна уредба към него, публикувана на Интернет страницата на МОСВ, на пиво: *Превантивна дейност/Екологична отговорност/Указания по прилагането,* се съдържа информация за информационни системи, база данни и регистри, поддържани от ИАОС, в т.ч. URL- адресите на регистрите, информационни системи и бази данни;

3. **Относно констатациите, тире трето,** че липсват процедури от заинтересовани лица по реда на чл.47 и чл.48, като основната причина за това е невъзможността заинтересованите лица да инициират процедури за налагане на превантивни мерки, което е разрешено от Директива 2004/35/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 21 април 2004г. относно екологичната отговорност:

От влизането в сила на ЗОПОЕЦ до настоящия момент са процедурани/процедират следните случаи с искане за предприемане на действия:

- Сигнал на Сдружение за дива природа – Балкани на основание ЗОПОЕЦ. Издадена е Заповед № РД-0507/23.09.2014г. на директора на РИОСВ – Плевен, на основание чл.6, т.2, ал.1 и чл.48, ал.3, т.2 от ЗОПОЕЦ, за отказ от прилагане на оздравителни мерки по реда на Раздел II от ЗОПОЕЦ;

- Писмо от „Асоциация на парковете в България“, съдържащо искане по реда на чл.47 от ЗОПОЕЦ, с приложен доклад „Хидробиологична оценка и екологично състояние на засегнатия участък от река Марица след заловното токсично замърсяване от 25.01.2020г.“ Към настоящия момент са предприети действия по реда на чл. 34 от ЗОПОЕЦ, респ. процедура по определяне на оздравителни мерки при неизвестен извършител, фактическа сложност и необходимост от допълнителни анализи по случая със замърсяването на р. Марица. С писмо, Изх. № 05-08-717/10.09.2020г. е предоставена информация на председателя на УС на Асоциация на парковете в България относно предприетите действия по искането по чл.47 от ЗОПОЕЦ.

II. Относно предложенията по т.т. 1 - 6 в част втора на цитираното горе становище на Асоциация на парковете относно законопроекта за изменение и допълнение на ЗИД на ЗОПОЕЦ:

Общи бележки:

1. Направените предложения не са придружени от доказателства за извършена оценка на въздействието на предложенията върху предложени нормативен акт (ЗИД на ЗОПОЕЦ), в т.ч. за възможни негативни въздействия върху конкурентноспособността, пазарните отношения, конкуренцията и потребителите, вкл. възможни разходи за засегнатите страни. Това би имало отношение към преценката за включване на предложенията за изменение на закона.

2. Предложенията на Асоциация на парковете не са подадени в периода на обществен достъп на проектозакона, поради което не е имало възможност засегнатите страни да се запознаят и коментират по тях.

3. Практиката по прилагане на ЗОПОЕЦ от влизането му в сила през 2008г. (29.04.2008г.) до настоящия момент не е породила необходимост от въвеждане на изменения, кореспондиращи с предложенията.

Конкретни бележки:

По т.1: Във връзка с предложението за създаване по нова алинея към чл.4 с текст: *Настоящият закон се прилага за причинени щети, настъпили след 30 април 2007г.*, Съгласно §6. от *Преходни и Заключителни разпоредби* на ЗОПОЕЦ, разпоредбите на този закон не се прилагат за екологични щети, причинени преди влизането в сила на закона; Не приемаме предложението, предвид че ЗОПОЕЦ е обнародван в ДВ. бр.43 от 29 Април 2008г.

Съгласно разпоредбата на чл. 14, ал. 1 от Закона за нормативните актове обратна сила на нормативен акт може да се даде само по изключение, и то с изрична разпоредба. Следва да се направи разлика между „обратна сила на закона“ и „действие на закона при заварени случаи“. В първия случай се касае за действие на правната норма спрямо юридическите факти, които са се появили, проявили и завършили до влизане в сила на новия закон, докато при действието на закона върху заварени правоотношения се отнася до юридически факти, които са настъпили до влизане в сила на закона, но не са завършили действието си към този момент. Принципът е, че юридическият факт придобива това правно действие, което му предписва новия закон. Законът има приложение напред във времето и няма как същият да се прилага за минали периоди, при което да действа с обратна сила. Тълкуването на чл.17 от Директива 2004/35/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 21 април 2004 г. дадено в решение на Съда на ЕС от 01 юни 2017 по дело C-529 /15 касае конкретен случай на екологични щети, настъпили след 30 април 2007 г., които произтичат от експлоатацията на съоръжение, което преди тази дата е получило разрешение съгласно водното законодателство и е пуснато в експлоатация. Предложението е за придаване на обратна сила на закон, което означава промяна със задпа дата на правните последици за вече извършени действия или правния статус на факти и взаимоотношения, съществували преди влизане в сила на съответния закон. Това от своя страна влияе негативно на правната сигурност, тъй като законът трябва по такъв начин да регулира обществените отношения, че правните субекти да имат възможност с висока степен на вероятност да предвиждат за напред поведението и постъпките си съобразно принципа на законност.

От друга страна предложението с чрез норма с материално-правен характер каквато е разпоредбата на чл.4 да се придаде обратна сила относно прилагането на закона, което противоречи на чл. 35, ал.1 от Указ № 883 от 24.04.1974 г. за прилагане на Закона за нормативните актове. Според посочената разпоредба на указа в заключителните разпоредби се включват правилата, с които се придава обратна сила на акта, отлага се неговото действие или то се ограничава за част от територията на страната;

По т.2: С направеното предложение в т. 2 от становището се цели да се разшири приложното поле на ЗОПОЕЦ, като мотив за това е посочено, че изключенията в чл. 5, т. 1, б. „ж“ от с.з. не са посочени в чл. 4 Изключения на Директива 2004/35/ЕО. Цитирана е и практика на Съда на ЕС в Решение C-529/15 с предмет пресюдициално запитване. Предвид характера на предложението, краткото време за анализ на решението на Съда на ЕС и с оглед

обстоятелството, че ЗОПОЕЩ е нотифициран пред Европейската комисия, считаме че към настоящия момент приспамето на подобна редакция ще бъде необосновано;

По т.3: Разпоредбите на Глава четвърта на ЗОПОЕЩ реферират към искане за започване на действия по процедури за определяне и прилагане на оздравителни мерки. В чл.12, т.5, на директивата е посочено, че *държавите-членки могат да решат да не прилагат параграфи 1 и 4 в случаи на непосредствена заплаха от щети*. Нашата държава е направила избор да се разглеждат искания за предприемане на действия относно процедури за определяне и прилагане на оздравителни мерки. Предложението на Асоциацията на парковете, ще доведе до разширяване на обхвата на прилагането на ЗОПОЕЩ, без да е приложена обосновка за това;

По т.4: Направеното предложение, се обосновава с мотив 49 от Решение на Съда на ЕС от 1 юни 2017г. С-529/15, а именно: *„49. Тълкуване на националните правни норми, което в случай на екологични щети, изразяващи се в увеличаване на смъртността на рибите, би лишило всички лица, имащи право на риболов, от правото да инициират провеждането на процедура за проверка, въпреки че са пряко засегнати от тези щети, не защита обхвата на членове 12 и 13, и следователно е несъвместимо с посочената директива.“* Обръщаме внимание, че и в действащия към настоящия момент ЗОПОЕЩ, лицата имащи право на риболов, не са изключени от обхвата на лицата, имащи право на искане за предприемане на действие при случаи на екологични щети, по чл. 47, ал. 1 на ЗОПОЕЩ. Относно предложението за включване на сдруженията по чл. 11 на Закона за рибарството и аквакултурите в чл. 47, ал. 2 на ЗОПОЕЩ, считаме че същото не е подкрепено с мотиви. Намираме за подходящо предложението за промяна за включване на сдруженията по чл. 11 на Закона за рибарството и аквакултурите в чл. 47, ал. 2 на ЗОПОЕЩ да бъде съобразено с визията на тези сдружения;

По т.5: Дефиницията по §1, т. 6 от Допълнителните разпоредби на ЗОПОЕЩ напълно транспонира дефиницията „трудова дейност“ от чл. 2, т.7 от Директива 2004/35/ЕО. Дефиницията по ЗОПОЕЩ изчерпва на дефиницията чл. 2, т.7 в директивата. Предвид че с направеното предложение не се предлага дефиниция за „дейности, извършвани по прилагането на нормативни и административни актове“ не може да бъде прецепена добавената добавена стойност към възприетата и действаща дефиниция;

По т.6: С направеното предложение в т. 6 от становището се цели да се допълнят критериите по т. 4.2 от Приложение № 2 на ЗОПОЕЩ, определящи щетите, които не се класифицират като значителни. Съгласно текста на т. 4.2 не се класифицират като значителни щети отрицателни промени, дължащи се на естествени причини или произтичащи от намеса, свързана с нормалното управление на обектите, както е дефинирано в описанието на местообитанието или както е било извършвано по-рано от собствениците или операторите. Текстът съответства по смисъл на текста на трети параграф, второ тире от Приложение 1 на Директива 2004/35/ЕО, в който не се реферира по никакъв начин към целите по двете природозащитни директиви - Директива 92/43/ЕИО на Съвета и Директива 2009/147/ЕО на Европейския парламент и на Съвета. Отново като мотив за предложението е използвана извадка от Решение на Съда на ЕС. Предвид характера на предложението, краткото време за анализ на решението на Съда на ЕС и с оглед обстоятелството, че ЗОПОЕЩ е нотифициран пред Европейската комисия, считаме че към настоящия момент приемането на подобна редакция ще бъде необосновано.

ЕМИЛ ДИМИТРОВ
Министър на околната среда